

โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

Development Programs Teacher of Learning Management under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6

วรนิษฐา เลขนอก¹, จตุพร เพ็งชัย², ยูphasri ไพรวรรณ³

Woranita Laknak¹, Chatuporn Phengchai², Yuphasri Phraiwan³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มแรก คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนจำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 308 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan กลุ่มที่สอง ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากโรงเรียน (Best Practices) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและจัดเรียงลำดับความคาดหวังโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI Modified) ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า 1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม 1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงรองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 2. โปรแกรมการ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master's Student Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assoc. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

³ Asst. Prof., Department of Educational Psychology and Guidance, Faculty of Education, Mahasarakham University

พัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมการพัฒนาครู, ด้านการจัดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of research were: 1) The study of the present and desirable in the development of the management of development Teacher of Learning Management under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 2) To develop programs to develop management learning for the school under the district offices, primary education, Nakhon Ratchasima District 6. The sample of this research includes the first group is the teacher in the school under the educational zone Office Nakhon Ratchasima District 6 school year, the number of schools number of schools, 182 2557 308 men determine the size samples using the sizing tables, the samples of Morgan and Krejcie, two groups, namely, those providing information include qualified. 5 penons. .The 5 level rating scale questionnaire of the internal quality assurance procedures and interview form. The data was analyzed by using basic statistics, frequency distribution, percentage, mean and standard deviation and Modified Priority Needs Index (PNI Modified) was used to arrange the expectations.

The results found that ; 1. The current conditions and conditions in the development of the management of teacher learning for educational institutions. Affiliated offices, primary education, Nakhon Ratchasima District 6 found that. 1.1 The current conditions to develop the management of teacher learning for educational institutions. There are many levels. When considering a list of aspects found to have high levels, practices. Sorted by average descending the first three include measuring and evaluating students, according to actual conditions. Is the format and technical specifications for a variety of teaching methods and media development and innovation. 1.2 The conditions required to develop the management of teacher learning for educational level, when considering a list of aspects found to exist in most of the levels on all sides. Sorted by average descending the first three include measuring and evaluating candidates as is designing learning activities suitable for teens, students and the curriculum and integrate content in citizenship and the styles and techniques a variety of teaching methods. 2. The Teacher development program learning for management education Office. Primary education Nakhon Ratchasima District 6 found that consists of 5 main elements and there are 54 indicators are appropriate in most levels, and on most levels.

Keywords: Development Programs Teacher, Learning Management

บทนำ

เพื่อให้การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพ สูงสุดในตน มีความรู้และทักษะที่แข็งแกร่งและเหมาะสม เป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ระดับสูงขึ้นไป และการดำรงชีวิตในอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ดังนี้ เร่งรัดปฏิรูปการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบ ให้มีประสิทธิภาพทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้ สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เร่งพัฒนาความแข็งแกร่ง ทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุก ประเภท รวมถึงเด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้ และทักษะ แห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไปโดยเฉพาะทักษะการ อ่าน เขียน และการคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่ การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน เร่งปรับ ระบบสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องไปใน ทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอนประกอบไป ด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการ สอน การพัฒนาทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อม การเรียน รู้ ยกระดับความแข็งแกร่งมาตรฐานวิชาชีพครูและ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ครูเป็นผู้ที่มีความสามารถ และทักษะที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการ บริหารจัดการ และเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจและไว้วางใจ ส่งเสริม ให้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดกับนักเรียน ที่สอดคล้อง กับวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. 2558: 2-3) สอดคล้องกับการปฏิรูปการ ศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-พ.ศ. 2561) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้อื้อ อำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จึงกำหนดแนวทาง

การปฏิรูป การพัฒนาครู โดยมีมาตรการหลักข้อที่ สองคือ พัฒนาครู คณาจารย์ โดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 19-20) ซึ่งครูมีความรู้ความสามารถทาง วิชาการรวมถึงการถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะ การจัดการเรียนการสอนลดน้อยลง เนื่องจากขาด โอกาสในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่ง ปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากตัวครูมีความรู้ และทักษะ การปฏิบัติงาน ในหน้าที่ของครูไม่เพียงพอ ความรู้ ที่มีจำกัดแต่ในหนังสือปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน หรือขาดการแสวงหาความรู้ ปัญหาการไม่แบ่งปัน ความรู้ ขาดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ไม่มีการเก็บ บันทึกรายงาน หรือสิ่งที่น่าสนใจที่ครูแต่ละคนได้รับ มา การจัดเก็บความรู้ไม่เป็นระบบ ปัญหาที่เกิดจาก ความรู้ในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาที่ได ้รับไม่สามารถนำมาเชื่อมโยงและไม่สอดคล้องกับ บริบทของงาน จึงทำให้ความรู้กระจุกกระจายและ ต้องใช้เวลารวบรวมข้อมูลนานและสุดท้ายความรู ้นั้นก็จะจางไป (ยุรดา อรรถธนาสาร. 2552: 40)

ดังนั้นการพัฒนาครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ นั้น ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรและพัฒนา บุคลากรให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน มีการปรับ ตัวปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติใหม่ และเปลี่ยนวิธ ีการทำงานใหม่ ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน กล่าวคือ สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ครู และสถานศึกษามีประสิทธิภาพ (จำเริญ จิตรหลัง. 2553: 17) แต่ปัจจุบันพบว่า คุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐานของประเทศไทยยังไม่ถึงระดับมาตรฐาน สากล ถึงแม้จะมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองโดย เฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพผู้เรียนในระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2558: 8) สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพ สถานศึกษาของสำนักงานประเมินมาตรฐานการ ศึกษาแห่งชาติ ในรอบที่สาม ของสถานศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่าสถานศึกษาในสำนักงาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน ลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีผล การจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมค. ในมาตรฐานที่ 9 ด้านครูมีความสามารถ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับคุณภาพ พอใช้ ผลประเมิน อิงสถานศึกษา ระดับคุณภาพ พอใช้ ผลการรับรอง มาตรฐานคุณภาพ ยังไม่ได้มาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนในปีการศึกษา 2556 ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังมีผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนต่ำอยู่หลายโรงเรียนในสำนักงานการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. 2556: 5) จากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการ พัฒนาครูดังกล่าวข้างต้น พบว่า ครูจะต้องอาศัย ความรู้และกระบวนการที่เหมาะสมในการจัดการ ความรู้ โดยครูพยายามหารูปแบบวิธีการที่เหมาะสม กับผู้เรียน ครูสามารถพิจารณาออกแบบการ จัดการเรียนรู้อยู่โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการ สอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาที่ดีที่สุดเต็ม ตามศักยภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดเกิด การแลกเปลี่ยนความรู้และแสวงหาแนวทางใหม่ ในการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้อะ ละคุณภาพของผู้เรียนเป็นกระบวนการสำคัญที่จะ ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำองค์ความรู้นั้น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้อีกต่อการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพทั้งในระดับบุคคลกลุ่มและทีมงาน

จากหลักการและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึง มีความสนใจที่จะศึกษาโปรแกรมการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการปฏิบัติและ วางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูเพิ่มคุณภาพ ครูในโรงเรียนในอันที่จะส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของไทยให้ครูมีศักยภาพในการปฏิบัติงาน และส่งผลสัมฤทธิ์ให้แก่ผู้เรียน และจะช่วยพัฒนา

วิชาชีพครูให้มีความมั่นคง มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็น ที่ยอมรับและศรัทธาของสังคม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้อำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อำหรับสถานศึกษา ที่จะเกิดประโยชน์ต่อสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาหาแนวทางการในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อำหรับ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในด้านองค์ ประกอบและตัวชี้วัดที่ครูจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับ ต่ำและมีความต้องการอยู่ในระดับสูง

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้อำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาตามทิตนา แชมมณี และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2547: 1-7) ธีระ รุญเจริญ (2550: 180-239) กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 1-72) นิชาภา พรราวศรี (2551: 17) ญัฐพันธ์ เขจรนนท์ (2552: 287) แมทธิวส์ (Mathues.

2003: 1208-A)และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 21) มีดังนี้

1.1 การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน

1.3 การใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย

1.4 การพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม

1.5 การวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียน

จำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 1,270 คน

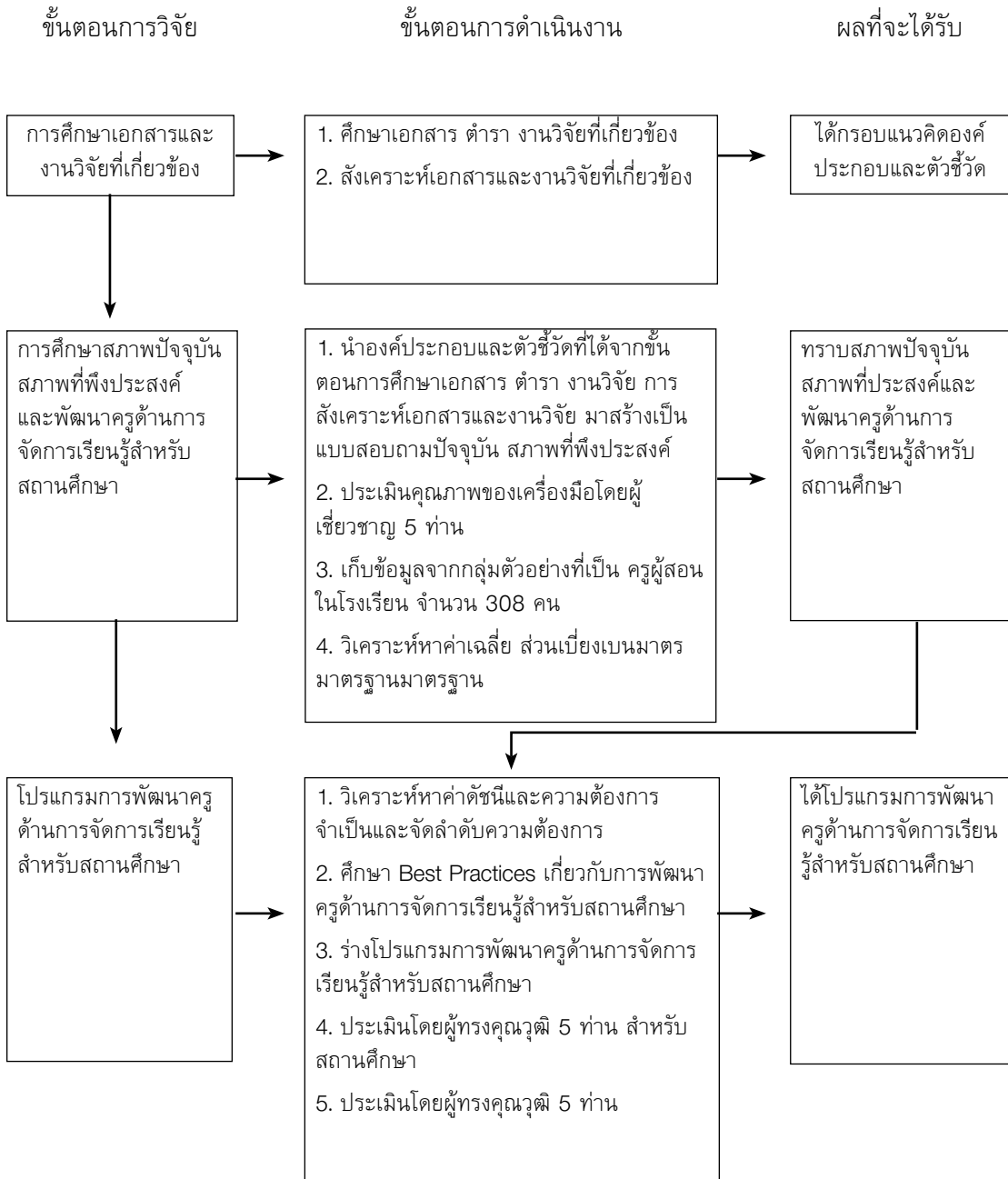
2.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2557 จากโรงเรียนจำนวน 182 โรงเรียน จำนวน 308 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970: 608) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา นำมาคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ให้ได้จำนวนที่ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ประเมินโปรแกรม โดยประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนคุณภาพ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ตามขนาดโรงเรียนโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

ขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่จะได้ แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการและผลที่จะได้

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย และด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม

1.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 อยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง รองลงมาคือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้และด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย

1.3 การจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่า มีต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม

2. โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบหลักและ 54 ตัวบ่งชี้ รายละเอียด ดังนี้

1) องค์ประกอบด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 เป็นอย่างดี 1.2 ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำไปใช้อย่างละเอียด 1.3 ครูสามารถสร้างแผนจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์หลักสูตร 1.4 ครูมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบ 1.5 สถานศึกษามีการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรม 1.6 สถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมให้ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.7 สถานศึกษามีการจัดทำตารางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ 1.8 สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 1.9 สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการที่เตรียมไว้ 1.10 สถานศึกษามีการนิเทศภายในเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.11 สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 1.12 สถานศึกษามีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูทุกคนเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง 1.13 สถานศึกษาจัดตั้งหน่วยความสะกดคำด้านสื่อการเรียนรู้และเครื่องมือต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2) องค์ประกอบด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ดังนี้ 2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 2.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย 2.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ 2.6 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง 2.7 จัดกิจกรรมการ

เรียนรู้โดยสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม 2.8 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 2.9 สอนซ่อมเสริมและส่งเสริมความสามารถพิเศษของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ 2.10 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2.11 มีการทำวิจัยในชั้นเรียน 2.12 นำผลการวิจัยไปปรับปรุงและพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ 2.13 มีความสามารถในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.14 มีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.15 มีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และการทำโครงการ 2.16 มีความรู้ในด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน 2.17 มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำและใช้สื่อการเรียน 2.18 มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของผู้เรียน

3) องค์ประกอบด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย ดังนี้

3.1 ครูสามารถดำเนินการสอนอย่างเป็นลำดับตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ทุกครั้ง 3.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 3.3 จัดกิจกรรมที่เน้นทักษะการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯลฯ ให้แก่ผู้เรียน 3.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้า รวบรวมข้อมูล และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง 3.5 จัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างดีที่ดึงดูดความสนใจ ให้ผู้เรียนกระตือรือร้น ก่อให้เกิดความสุขและสนุกสนานแก่ผู้เรียน 3.6 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

4) องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ดังนี้ 4.1 ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้สื่อในการเรียนการสอน 4.2 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี 4.3 ครูนำสื่อไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง 4.4 ครูสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง 4.5 ครูสามารถ

เลือกสื่อการเรียนการสอนได้ตรงเหมาะสมกับจุดประสงค์ และเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ในแผนจัดการเรียนรู้ 4.6 ครูมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอกับความ ต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.7 ครูสามารถเลือกใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4.8 ครูมีการพัฒนา ปรับปรุง สื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอนอยู่เสมอ

5) องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ดังนี้ 5.1 ครูมีวิธีการประเมินผลตามสภาพจริง 5.2 มีวิธีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย 5.3 มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/กิจกรรม การเรียนรู้ 5.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5.5 มีเกณฑ์การประเมินชั้นงาน/ภาระงานที่เหมาะสม 5.6 มีการบอกวิธีการวัดผลและประเมินผลแต่ละครั้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า 5.7 มีการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน 5.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล 5.9 วัดผลและประเมินผลครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ 5.10 ใช้วิธีการ และเครื่องมือหลาย ๆ แบบในการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการประเมินอย่างเพียงพอ 5.11 วัดผลและประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน 5.12 นำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า สภาพปัจจุบันการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม

ศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 อยู่ในระดับมากที่สุดส่วนการจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่ามีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม จากผลการวิจัยที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ครูตระหนักและเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ แต่สภาพปัจจุบัน พบว่าครูมีการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เนื่องจากครูไม่ทราบรูปแบบหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ต้องการมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการสอนหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยมทอง อัคราช (2553: 81-85) ได้วิจัยเรื่องแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา อำเภอทุระตม แขวงเวียงจันทน์ ที่สนองต่อปัญหาและนโยบายการพัฒนาการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการวิจัย พบว่ากลยุทธ์ของแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 1). พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิทยฐานะและมาตรฐานวิชาชีพ 2). สร้างระบบการพัฒนาวิทยากรเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรนวัตกรรม รูปแบบ วิธีการและสื่อในการอบรม 4. สร้างระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษารายบุคคล 5. สร้างระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่ง

สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2558: 11) กล่าวว่า ครูจึงต้องยึดหลัก “สอนน้อย เรียนมาก” ด้วยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียน ครูต้องตอบได้ว่า ศิษย์ได้เรียนอะไร และเพื่อให้ศิษย์ได้อะไร การประสพผลสำเร็จได้นั้น ครูต้องทำอะไร ไม่ทำอะไร การทำหน้าที่ครูจึงไม่ผิดทางคือ ทาให้ศิษย์เรียนไม่สนุกหรือเรียนแบบขาดทักษะสำคัญ “ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) จะเกิดขึ้นได้จาก “ครูต้องไม่สอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก” ในการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของตนเอง โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สอดคล้องกับสุปรียา ศิริพัฒนกุลขจร (2548: 12) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงวิถีคิด ให้สอดคล้องและสมดุลกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงมากขึ้น แต่การเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงวิถีคิดครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่จะต้องอยู่คู่กันต้องเกื้อกูลกันจะแยกออกจากกันไม่ได้ การจัดลำดับต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวม พบว่ามีความต้องการจำเป็นทุกข้อโดยมีค่า PNI Modified อยู่ระหว่าง 0.227 ถึง 0.257 ด้านต้องการจำเป็นที่มีค่าสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านหลักสูตรและการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ลำดับที่ 2 คือ ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน และ ลำดับที่ 3 คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นวิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ประสบการณ์ มีความสามารถในการดำเนินชีวิต ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข การจัดการเรียนการสอน (Learning) เป็นการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรม

ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ดังนั้นสมรรถนะการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2549: 18-23) ได้กล่าวถึงสมรรถนะในงานประกอบด้วย 5 ด้านดังนี้ 1) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการเลือกใช้และพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) การพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ ความสามารถในการปลูกฝังจริยธรรม ความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตสุขภาพกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการปลูกฝังความเป็นไทย และความสามารถในการจัดระบบช่วยเหลือผู้เรียน 3) การบริหารจัดการในชั้นเรียน ได้แก่ ความสามารถในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ความสามารถในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เอกสารรายวิชาความสามารถในการกำกับดูแลชั้นเรียน 4) การวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัย ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์ความสามารถในการสังเคราะห์ ความสามารถในการเขียนเอกสารทางวิชาการ ความสามารถในการวิจัย 5) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ความสามารถในการนำชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549: 55-56) ได้กำหนดด้านจัดการเรียนรู้ในสาระความรู้และสมรรถนะไว้ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้และการสอนรูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการออกแบบและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนร่วม เทคนิค และวิทยาการจัดการเรียนรู้ การใช้การผลิตสื่อ และการพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้แบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ สมรรถนะในการประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย ความสามารถในการนำประมวลรายวิชามาจัดทำแผนการเรียนรู้รายภาค สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน สามารถเลือกใช้พัฒนาและสร้างสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถจำแนกระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการประเมินผลสอดคล้องกับแนวคิดของ วิทยา จันทร์ศิริ (2551: 25-35) กล่าวว่าวิธีการพัฒนาสมรรถนะมี 9 เทคนิควิธีคือ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกอบรม 3) การบรรยาย 4) การจัดกิจกรรมเสริม 5) การใช้เกมบริหาร 6) การใช้กิจกรรมนันทนาการ 7) การแสดงบทบาทสมมติ 8) การระดมสมอง 9) การศึกษาดูงานนอกสถานที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ อภรณ์ภู่ วิทญ์พันธ์ (2551: 196) กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาสมรรถนะมีวิธีการมากมายที่ผู้บริหารสามารถนำมาเป็นเครื่องมือการพัฒนาและท้องค้การต่าง ๆ มักใช้กัน ได้แก่ 1) การฝึกอบรมในขณะทำงาน (OJT: On the Job Training) 2) การสอนงาน (Coaching) 3) การให้คำปรึกษาแนะนำ (Consulting) 4) การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) 5) การทำกิจกรรม (Activity) 6) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) 7) การให้ดูงานนอกสถานที่ (Visiting) 8) การเข้าร่วมประชุมสัมมนา (Meeting and Seminar) 9) การศึกษาต่อ (Continuous Studying) 10) การฝึกงานและทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ (Counterpart) 11) การเพิ่มคุณค่าในงาน (Job Enlargement) 12) การเพิ่มปริมาณงาน (Job Enlargement) 13) การเฝ้าติดตาม/สังเกตพฤติกรรม (Job Shadowing) 14) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring)

2. โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความ

เป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากครู เป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจสำคัญ ของกระบวนการจัดการศึกษา เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน อบรมขัดเกลาและให้คำแนะนำ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน การปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูจึงส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นขีดความสามารถหรือคุณลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของครูให้มีความรู้ทักษะ คุณลักษณะตลอดจนเจตคติที่ดีต่อความเป็นครูและวิชาชีพครูอย่างแท้จริง ก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นที่พอใจตามจุดหมายของหลักสูตรตามต้องการได้การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม วัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการ

จัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพสอดคล้องกับงานวิจัยของยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์ (2553: 154-160) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน โปรแกรมกรมการพัฒนาครู มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) เนื้อหา 5) กระบวนการ 6) โครงสร้าง 7) การวัดและประเมินผล พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ

เป็นครูผู้นำการจัดการเรียนตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุด 2) ด้านเจตคติต่อการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุด 3) ด้านทักษะเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษายู่ในระดับดีที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรเชษฐ์ สร้อยสวิง (2552: 127-128) ได้วิจัยเรื่องความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู โรงเรียนผายกวังวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ผลการวิจัย พบว่า ครูมีแนวทางการพัฒนาครูทั้ง 8 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางาน และความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ของผลการทำงาน คือ การจัดระบบการให้บริการบนพื้นฐานของข้อมูลความต้องการ และการปรับปรุงพัฒนาการให้บริการ รองลงมาคือ ความรู้ ความเข้าใจในระบบการให้บริการที่ดี 3. ด้านการพัฒนาตนเองพบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การนำและการผลิตนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน รองลงมา คือ การเลือกใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม และการอธิบาย ยกตัวอย่าง ตั้งคำถามโดยใช้ภาษาอังกฤษ 4. ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ ทีมงานกับการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกับผู้อื่น 5. ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงที่สุด คือ การดำเนินการสร้าง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น รองลงมาคือ การใช้สื่อการเรียนรู้นวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีระบบโดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน 6. ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของ

ระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุด คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รองลงมา คือ การแนะแนว และให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา และการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียน 7. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุดคือ การแก้ปัญหาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และการจัดมุมประสบการณ์ และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน 8. ด้านการสังเคราะห์ วิเคราะห์และการวิจัย พบว่า เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความต้องการการพัฒนาครูสูงสุด คือ การวิจัยและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น รองลงมา คือ การวิจัยในชั้นเรียน และการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดนโยบายในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนทั้งระบบ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น จัดให้มีการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่องจัดให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานปฏิบัติดี จัดเวทีเสวนาให้ครู สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรนำการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยด้านหลักสูตร และการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้/ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน/ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย/ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม/ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาครูเพื่อให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาครูให้มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้ 1) ให้ครูได้เรียนรู้ตามคู่มือปฏิบัติงาน 2) การจัดให้มีระบบพี่เลี้ยง การนิเทศครูให้ได้รับการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ จัดให้มีการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พี่เลี้ยงให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูร่วมศึกษาดูงานกับหน่วยงานที่ปฏิบัติดี ส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาต่อ จัดเวทีเสวนาให้ครู สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดให้มีการสุนทรียสนทนาเพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนการสอนของครู เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร บุคลากรครูบุคลากรฝ่ายสนับสนุน การสอน ให้มีสมรรถนะสูงทั่วทั้งองค์กร

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *รวมกฎหมายการศึกษา ฉบับเพื่อการปฏิบัติงานด้านกฎหมายการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คอมมิวเคชั่น.
- ทศนา แชมมณี และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2550). *การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: บริษัท แอล. ที. เพรส จำกัด.
- จรรย์ จิตรหลัง. (2552). “การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้.” ใน *วารสารวิชาการ*. 12(3): 19-20 ; กรกฎาคม-กันยายน.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท แอล.ที.เพรส จำกัด.
- ยุรดา อรรถนสาร. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริหารในการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศองค์การ และคุณลักษณะของครูกับการจัดการความรู้ของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพฯ. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 6(11): 40 ; กรกฎาคม-ธันวาคม.
- ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิชภา พราวศรี. (2551). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านสิริขุนหาญ อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง: Transformative Learning*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิทยา จันทร์ศิริ. (2551). *การพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. (2458). *การจัดการความรู้ในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ลาดพร้าว.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *การวิจัยตามภาวการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่สนองตอบสภาวการณ์และปัญหาในการทำงานของครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *จากจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน...สู่ขั้นเรียนการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *วารสารวิชาการ*. ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว,

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุปรียา ศิริพัฒน์กุลขจร. (2548). *การพัฒนารูปแบบห้องเรียนเสมือนจริงแบบจำลองสถานการณ์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติเรื่องการผลิตรายการโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรเชษฐ์ สร้อยสวิง. (2552). *ความต้องการและแนวทางการพัฒนาครู โรงเรียนฝายกวางวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2556). *รายงานการประเมินตนเองประจำปีการศึกษา 2556: นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*. นครราชสีมา.
- อาภรณ์ภู วิทยพันธ์ุ. (2551). *สมรรถนะครูกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ คม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.